

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگاهی نو به جغرافیای پزشکی

www.ketab.ir

مؤلفین:

دکتر پژمان اسماعیلی

معصومه نظری، دانشجوی دکترا

محمد اسماعیلی، دانشجوی دکترا

سرشناسه	: اسماعیلی، پژمان، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی نو به جغرافیای پزشکی مولفین پژمان اسماعیلی، معصومه نظری، محمد اسماعیلی
مشخصات نشر	: اصفهان: جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۸ص.
شابک	: 978-600-318388-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۳۴۱.
موضوع	: جغرافیای پزشکی
موضوع	: Medical geography
شناسه افزوده	: نظری، معصومه، ۱۳۶۹ -
شناسه افزوده	: اسماعیلی، محمد، ۱۳۷۲ -
شناسه افزوده	: جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان
شناسه افزوده	: Isfahan BranchJahad Daneshgahi
رده بندی کنگره	: RAV۹۲
رده بندی دیویی	: ۶۱۴/۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۲۴۴۰۶
وضعیت رکورد	: فیبا

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
اصفهان - میدان آزادی - جنب درب شمالی دانشگاه اصفهان
تلفن: ۰۶۲-۳۶۶۸۰۰۶۲
www.jahad-bookshop.ir

- نام کتاب: نگاهی نو به جغرافیای پزشکی
- تألیف: دکتر پژمان اسماعیلی، معصومه نظری، محمد اسماعیلی
- نوبت چاپ: اول
- تاریخ نشر: ۱۳۹۹
- تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- ناظر فنی: علیرضا جنت
- مدیر تولید: اسماعیل بهارلویی
- قیمت: ۷۰۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

اصفهان:	(۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان ۰۳۱-۰۳۶۶۸۰۰۶۲
	(۲) علم گستر سپاهان ۰۳۱-۳۳۲۱۹۹۹۷
تهران:	(۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) ۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶
	(۲) کتابیران: ۰۲۱-۶۶۵۶۶۵۰۹-۱۸
	(۳) دانشیران: ۰۲۱-۶۶۴۰۰۷۲۲۰

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

فصل ۱: تعاریف و دیدگاه‌های مطرح شده در حوزه سلامت	۱۱
تعریف سلامت	۱۱
دیدگاه جغرافیای ساختاری در مقوله سلامت	۱۱
پیوند جغرافیای سلامت و جغرافیای پزشکی	۱۲
شهر بوم محور و سالم	۱۷
«جنبش شهرهای سالم» چه مواردی را در برمی گیرد؟	۱۸
تعریف سلامتی از دیدگاه شهرهای مختلف جهان	۱۹
دیدگاه‌هایی در خصوص سلامت شهر	۲۴
اکولوژی شهری	۲۶
نظریه‌ی رشد هوشمند شهری	۲۸
دیدگاه ندا توکلی مهر «پژوهشگر و معمار منظر»	۳۱
نوسعه پایدار و نقش آن بر سلامت زیست شهری	۳۲
جغرافیای شهری و شهر سالم	۳۲
فصل ۲: مقدمه‌ای بر تاریخچه جغرافیای پزشکی	۳۷
نظریه جغرافیای پزشکی	۳۷
مفهوم و چیستی جغرافیای پزشکی	۳۸
تاریخچه جغرافیای پزشکی	۴۰
سابقه کار در جغرافیای پزشکی	۴۱
جغرافیای رفتار فضایی و مکتب گشتالت	۴۲
طبقه‌بندی سلسله‌مراتبی از محیط	۴۷
رابطه‌ی موقعیت جغرافیایی با اخلاق و رفتار و روحیات	۵۰
جغرافیای نرمانیو و کارکرد آن در جغرافیای پزشکی	۵۱
دیدگاه جغرافیای آینده‌شناسی و آینده‌شناسی جغرافیایی	۵۲
جغرافیای پزشکی در طب اسلامی	۵۳
سرطان پوست در ایران	۵۴
فصل ۳: دیدگاه‌های خارجی مطرح شده در جغرافیای پزشکی	۵۵
دیدگاه فلاسفه‌ی جغرافیایی غرب	۵۵

۵۶.....	پارادایم جبر ژنتیکی و جغرافیا.....
۵۷.....	ساختار جغرافیای نو.....
۵۷.....	مفهوم ایدئولوژی.....
۶۰.....	نظریه‌های ارائه شده در خصوص جبر جغرافیایی.....
۶۳.....	السورث هانتینگتن.....
۶۶.....	فرایند تکاملی داروین.....
۶۹.....	گستره تفکرات جبر محیطی.....
۶۹.....	راتزل.....
۷۲.....	نگاهی کوتاه به زندگینامه هربرت اسپنسر.....
۷۴.....	دیدگاه بوم‌شناسی فرهنگی (ملیندا اسمیده).....
۷۷.....	نقش عوامل فرهنگی در جغرافیای پزشکی.....
۷۸.....	دیدگاه کارل ساور.....
۸۱.....	تأثیر دین و باورهای مذهبی در بهداشت روانی.....
۸۶.....	نتیجه.....

فصل ۴: تأثیر عوامل کالبدی بر روی سلامت انسان ۸۹.....

۸۹.....	دیدگاه جغرافیای نو.....
۹۱.....	ریچارد هارتشورن.....
۹۷.....	معروف‌ترین دیدگاه‌های مربوط به عوامل کالبدی.....
۹۷.....	یوگرافی اتواگنر Otto Wagner.....
۱۰۰.....	اتواگنر:.....
۱۰۰.....	فضای شهری و کامپیو سیته.....
۱۰۱.....	بررسی تأثیر عوامل کالبدی و فضای شهری بر روی سلامت شهروندان در ایران.....
۱۰۵.....	بررسی بحران‌های ناشی از عوامل کالبدی.....
۱۰۶.....	باغشهرها وارد راهکاری نو در جهت جغرافیای پزشکی.....
۱۰۹.....	نظریات ارائه شده در زمینه کالبد فیزیکی شهرها.....
۱۰۹.....	پاتریک گدس: وحدت شهر و محیط طبیعی.....
۱۱۳.....	لوکوربوزیه: طرحی برای شهرهای پرجمعیت.....
۱۱۳.....	لوکوربوزیه و فرهنگ شهر.....
۱۱۶.....	تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری از تئوری‌های شهری.....
۱۱۷.....	کالبدشناسی بافت‌های مختلف شهر کرد.....

فصل ۵: بررسی ابعاد روانی و اجتماعی زندگی افراد..... ۱۱۹

۱۱۹.....	دیدگاه ابراهام مازلو.....
۱۲۳.....	ویژگی‌های انسان خودشکوفایی.....
۱۲۴.....	تأثیر عوامل اجتماعی بر روی سلامتی.....
۱۲۵.....	تعریف عدالت.....
۱۲۵.....	دیدگاه‌های مطرح شده در خصوص عدالت.....
۱۲۹.....	دیدگاه دیوید هاروی در زمینه عدالت اجتماعی.....

مقایسه دیدگاه جان رالز و دیوید هاروی ۱۳۰

فصل ۶: مشاهیر (جغرافی دانان) جهان اسلام ۱۴۳

نقش جغرافیدانان اسلامی در جغرافیای پزشکی ۱۴۳

حکیم ابوعلی سینا ۱۴۳

مشاهیر (جغرافیدانان) جهان ۱۴۶

نگاهی به اندیشه ابن خلدون ۱۴۶

تاریخچه‌ای از زندگی برجسته‌ترین جغرافیدانان ایران ۱۴۸

پروفسور محمدحسن گنجی ۱۴۸

دیدگاه دکتر سید رحیم مشیری ۱۵۱

دکتر پرویز کردوانی ۱۵۲

دکتر حسین شکوئی ۱۵۲

دیدگاه مجید غیاث در جغرافیای پزشکی ۱۵۶

نگاهی گذرا به جغرافیای پزشکی از دیدگاه جغرافیدانان ایرانی ۱۵۷

فصل ۷: پیوند جغرافیای اقتصادی و بیماری ۱۶۵

جغرافیای اقتصادی ۱۶۵

تأثیر پایگاه اقتصادی اجتماعی در بروز بیماری‌های روانی ۱۶۶

ارتباط مشکلات اقتصادی با فشار روحی و روانی ۱۶۷

تحلیل فرشاد مؤمنی از مشکلات اقتصادی ۱۶۸

فصل ۸: اقلیم‌شناسی پزشکی ایران ۱۷۱

تأثیر محیط بر روی سلامت افراد ۱۷۱

عوامل اقلیمی تأثیرگذار بر روی سلامت افراد ۱۷۲

دیدگاه دکتر مصطفی معین در خصوص ایجاد جامعه سالم ۱۷۳

شیوع آسم ۱۷۴

بررسی تأثیر آب‌وهوا بر درد مفاصل ۱۷۵

فصل ۹: دیدگاه‌ها و نظریه‌های نو در جغرافیای پزشکی ۱۸۱

دیدگاه چند جغرافیدان پزشکی ۱۸۱

دیدگاه دکتر مصطفی معین در خصوص سلامت ۱۸۱

دیدگاه دکتر معین در خصوص تأثیر رسانه‌ها بر روی سلامت جامعه ۱۸۵

دیدگاه مؤلف (اسماعیلی) ۱۸۶

دیدگاه دکتر محمدحسین رامشت ۱۸۹

دیدگاه خانم ملیندا اس‌میده در خصوص جغرافیای پزشکی ۱۹۱

دیدگاه متخصصین علوم پزشکی در خصوص جغرافیای پزشکی چیست؟ ۱۹۵

دیدگاه اطباء سنتی در جغرافیای پزشکی ۱۹۸

دیدگاه دکتر قاسمی (طب سنتی) ۱۹۸

دیدگاه دکتر ولی‌الله میراحمدی ۱۹۹

دیدگاه تکمیلی دکتر افرا ۲۰۱

فصل ۱۰: مسکن چیست؟	۲۰۳
مفاهیم مسکن	۲۰۳
ارتباط مسکن با بهداشت عمومی	۲۰۴
مسکن غیربهداشتی و فقر و تأثیر آن بر سلامت کودکان	۲۰۶
مبلغان شهری	۲۰۶
تأثیر ساختار کالبدی بر روی سلامت شهروندان	۲۰۸
آرامش در مقابل آسیب، مفهوم واقعی سکون	۲۰۸
تأثیر مسکن بر روی سلامت افراد	۲۰۹
کالبدشناسی بافت‌های مختلف شهر کرد	۲۱۹
نحوه تصرف واحدهای مسکونی (شهر کرد)	۲۲۰
فصل ۱۱: جغرافیای جمعیت چیست؟	۲۲۵
عملکرد انسان در جغرافیا	۲۲۵
جغرافیای جمعیت و جمعیت‌شناسی	۲۲۶
عوامل زیستی	۲۲۷
بیماری و گرسنگی	۲۲۸
دیدگاه دکتر مسعود مهدوی بحث جمعیت‌شناسی و رابطه‌ی آن با جغرافیای پزشکی	۲۲۹
۲ خصوصیات جمعیتی و اجتماعی شهر (مطالعه موردی استان چهارمحال و بختیاری)	۲۳۳
فصل ۱۲: اصول و معیارهای شهر سالم	۲۳۷
تعریف شهر سالم	۲۳۷
شهر دوچرخه‌ای	۲۳۹
سابقه‌ی ایده‌ی شهر سالم	۲۳۹
اهداف شهرهای سالم	۲۴۱
اصول چهارگانه شهر سالم	۲۴۲
مهم‌ترین شاخص‌های شهر سالم	۲۴۳
دیدگاه دکتر فرهنگ هلاکویی با عنوان صد ویژگی شخصیت سالم	۲۴۴
نقش خلاقیت و نوآوری در پیشرفت دانش آموزان، تأثیر معلم در ایجاد خلاقیت	۲۴۸
دیدگاه مؤلف (اسماعیلی) در خصوص سالم‌سازی آموزشی	۲۴۹
نابرابری در جهان	۲۵۹
فقر و سلامت	۲۶۰
مفهوم شهر سالم	۲۶۴
شهر شاد Happy city	۲۶۵
فصل ۱۳: دیدگاه‌های نو در خصوص ایجاد شهرها	۲۷۱
شهر هوشمند چه امکاناتی در اختیار شهروندان قرار می‌دهد؟	۲۷۱
شهر هوشمند چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟	۲۷۱
یک "شهر هوشمند" چه چیزهایی می‌خواهد؟	۲۷۳
هوشمندترین شهرهای جهان	۲۷۵

دیدگاه‌ها و نظریه‌های جغرافیای پزشکی

مقدمه مؤلفین

حمد و سپاس خدایی که با قدرتش تمام سیطره‌ی هستی را نظم بخشید و قلم در دست انسان نهاد تا با علم او بتواند قدمی در پیشرفت بشر بردارد اوست هستی‌بخش و هدایت‌کننده انسان در این جهان پر از تضاد جغرافیای پزشکی شاخه‌ای از جغرافیای جدید، پراکندگی الگوهای طبیعی و انسانی با توجه به روابط عملی و پیوستگی داخلی آن‌ها که در مکان و ویژه‌ای ظاهر می‌شوند مطالعه می‌کند، با در نظر گرفتن این مفهوم می‌توان گفت جغرافیای پزشکی شکل پراکندگی امراض مختلف را که با شرایط و امکانات زیست‌محیطی گره می‌خورد مورد بررسی قرار می‌دهد و از دیدگاه‌های مختلف به شناسایی این بیماری‌ها و علل وقوع آن‌ها می‌پردازد. در این کتاب دیدگاه‌ها و نظریات مختلفی از جغرافیدانان غرب و جهان اسلام و مشاهیر مطرح ایران آورده شده تا به اثبات تأثیر جغرافیای پزشکی در سلامت و بیماری افراد پرداخته شود. در کتاب گذشته‌ی جغرافیای پزشکی (جلد سوم) به بیان جغرافیای پزشکی و ساختارها و تأثیر کلیه‌ی عوامل بر روی سلامت افراد پرداخته شد. این کتاب ضمن ادامه مباحث بر روی دیدگاه‌ها و نظریه‌ها متمرکز می‌شود.

از نظریه‌های پایه در این کتاب می‌توان نظریه فرد یک راتزل بنیان‌گذار مکتب جبرگرایی اشاره کرد. یکی از دیدگاه‌های اساسی، دیدگاه بوم‌شناسی فرهنگی (خانم ملیندا اسمید) می‌باشد. در خصوص جغرافیدانان جهان اسلام ابن سینا تأثیر به سزایی در علم پزشکی و جغرافیا داشته است

نظریات جغرافی دانانی نظیر مرحوم استاد گنجی، پدر ناب علم جغرافیا، مرحوم دکتر مشیری، دکتر مصطفی معین، پروفسور کردوانی، دکتر مهدی نژاد، دکتر مجید غیاث و کلیه‌ی اساتیدی که در این کتاب آورده شده و باعث افتخار ماست بر این عزیزان سلام و درود بفرستیم.